

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisradioverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yleisradioverosta annettua lakia siten, että henkilön yleisradioveron pienin maksuunpantava määrä korotettaisiin 51 eurosta 70 euroon, mikä vapauttaisi verosta 300 000 pienituloisinta yleisradioveroa maksavaa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016, ja sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2016 toimitettavassa verotuksessa.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Yleisradioveroa on kannettu vuodesta 2013 yleisradioverosta annetun lain (484/2012) nojalla. Yleisradiovero oli keskeinen osa Yleisradio Oy:n rahoituksen uudistamista. Laitesidonnaisesta televisiomaksusta luovuttiin ja siirryttiin järjestelyyn, jossa valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta suoritetaan vuosittain valtion televisio- ja radiorahastolle Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kustannusten kattamiseen tarvittava määrä. Määrärahaa vastaava summa on ollut tarkoitus kerätä yleisradioverolla.

Yleisradioverosta annetun lain 2 §:n mukaan Suomessa yleisesti verovelvollisen, viimeistään verovuoden aikana 18 vuotta täyttäneen henkilön on suoritettava *henkilön yleisradioveroa* 0,68 prosenttia verovuoden puhtaan ansiotulon ja puhtaan pääomatulon yhteismäärästä tai sitä korkeammasta yrittäjän eläkelain (1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaan vahvistetun työtulon yhteismäärästä. Yleisradioveroa ei kuitenkaan ole suoritettava 143 euroa enempää eikä 51 euroa pienempää veroa maksuunpanna.

Eurorajat olivat lain voimaantullessa 140 ja 50 euroa, ja ne korotettiin nykyiselle tasolle vuoden 2014 alusta. Arvioitiin, että ilman muutoksia verokertymä vuodelta 2014 olisi jäänyt 8 miljoonaa euroa määrärahaa pienemmäksi.

Liike- tai ammattitoimintaa tai maataloutta harjoittavan yhteisön, jonka verovuoden verotettava tulo on vähintään 50 000 euroa, on lain 3 §:n mukaan suoritettava *yhteisön yleisradioveroa* 140 euroa lisättynä 0,35 prosentilla verotettavan tulon 50 000 euroa ylittävältä osalta, kuitenkin enintään 3 000 euroa.

Määrärahan suuruudesta säädetään valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain (745/1998) 3 §:ssä. Momentin 2 momentin mukaan vuonna 2013 määräraha on 500 miljoonaa euroa ja määrärahan suuruus tarkistetaan vuosittain kustannustason muutosta vastaavasti. Tarkistuksen perusteena on indeksi, joka muodostuu elinkustannusindeksistä, jonka painoarvo on yksi kolmasosa, sekä ansiotasoindeksistä, jonka painoarvo on kaksi kolmasosaa.

Yleisradioveron perusteet pyrittiin lakia valmisteltaessa määrittämään siten, että vero mahdollisimman tarkoin tuottaisi yhteensä 502 miljoonaa euroa, mistä mainitun 500 miljoonan euron määrärahan lisäksi oli määrä kattaa yhteisön yleisradioveron perimisestä aiheutuvia järjestelmän perustamiskustannuksia ja vuotuisia käyttökustannuksia 2 miljoonaa euroa.

Vuodelta 2013 yleisradioveroa kertyi 506 miljoonaa euroa, mistä henkilön yleisradioveron osuus oli 486 miljoonaa euroa ja yhteisön yleisradioveron osuus 20 miljoonaa euroa. Yleisradioveroa maksoi vajaat neljä miljoonaa tulonsaajaa, joista noin 2,5 miljoonaa maksoi veroa enimmäismäärän 143 euroa.

Vuodelle 2014 määräraha tarkistettiin 1,6 prosentin kustannusnousua vastaavasti 508 miljoonaan euroon.

Vuonna 2014 valtion televisio- ja rahastosta annetun lain 3 §:ää muutettiin väliaikaisesti (laki 1045/2014) siten, että pykälän 2 momentissa säädettyä indeksitarkistusta ei tehty vuoden 2015 määrärahaan. Toimenpide johtui taloustilanteesta ja perustui eduskuntaryhmien puheenjohtajien 21 päivänä maaliskuuta 2014 tekemään sopimukseen.

2 Nykytilan arviointi ja ehdotetut muutokset

Julkisen talouden tilanteen edelleen heikennyttyä on päädytty määrärahan jäädyttämiseen edelleen vuodelle 2016. Asiasta säädettäisiin valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n muutoksella, jota koskeva lakiesitys annettiin eduskunnalle liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä 28 päivänä syyskuuta 2015. Valtion vuoden 2016 talousarvioehdotuksessa momentille 31.40.60 (Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon) myönnetään 507 948 000 euron määräraha.

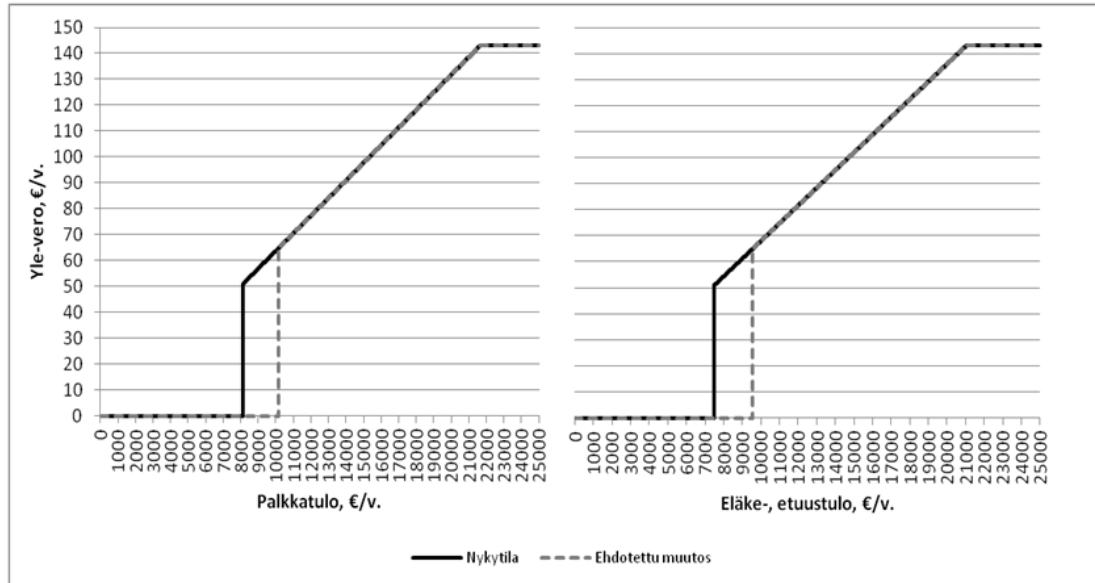
Määrärahan jäädyttäminen vuodelle 2016 merkitsee, että yleisradioveron tuotto vuosina 2016—2019 muodostuisi tämänhetkisten arvioiden mukaan yhteensä noin 70 miljoonaa euroa suuremmaksi kuin määrärahojen yhteismäärä samalta ajanjaksolta, jos veroperusteita ei tarkisteta.

Veron vuosittainen kertymä riippuu verovelvollisten tulojen ja yritysten tuloksen kehityksestä verovuoden aikana. Niiden määrä on riippumaton määrärahan mitoituksen perusteena edellisessä syksynä käytetyistä ansiotasoindeksin ja kuluttajahintaindeksin tulevia muutoksia koskevista arvioista. Koska veroperusteita ei ole mahdollista määrittää siten, että veron tuotto tarkoin vastaisi määrärahaa, lakia säädettäessä lähtökohtana oli, että veron perusteita jouduttaiisiin aika-ajoin tarkistamaan. Tavoitteena oli, että veron tuotto ja määräraha ainakin pidemmällä aikavälillä vastaisivat toisiaan.

Tämän tavoitteen saavuttamiseksi ehdotetaan henkilön yleisradioveron perusteiden tarkistamista vuodesta 2016 siten, että verokertymä alenee ja paremmin vastaa määrärahan kehitystä. Jos tarkistus jätettäisiin tehtäväksi vasta myöhemmin, muutoksen olisi oltava suurempi verokertymän ja määrärahan vastaavuuden saavuttamiseksi. Tämä puolestaan merkitsisi sitä, että lähivuosina yleisradioveroa olisi taas kiristettävä, jotta veron tuotto ei ajan myötä muodostuisi puolestaan alijäämäiseksi. Veroperusteiden vastakkaissuuntaisia muutoksia olisi aiheellista välttää.

Henkilön yleisradioveron keventäminen on veron rakennetta muuttamatta mahdollista nostamalla pienintä maksettavaa määrää nykyisestä 51 eurosta, alentamalla veroprosenttia nykyisestä 0,68:sta tai alentamalla suurinta maksettavaa määrää 143 eurosta, tai yhdistämällä useampi näistä toimenpiteistä.

Kevennys ehdotetaan toteutettavaksi korottamalla henkilön yleisradioveron pienin maksettava määrä nykyisestä 51 eurosta 70 euroon. Tuloraja, josta lähtien henkilön yleisradioveroa olisi maksettava, nousisi palkansaajilla nykyisestä noin 8 120 eurosta 10 914 euroon ja eläkeläisillä sekä etuustulon saajilla 7 500 eurosta 10 294 euroon, (kaavio alla).

Kaavio 1: Yleisradioveron tulorajan muutos palkkatuloa sekä eläke- tai etuustuloa saavilla.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Vaikutukset julkiseen talouteen

Ehdotettu muutos merkitsee, että yleisradioveron tuotto jäisi vuositasolla noin 20 miljoonaa euroa pienemmäksi kuin nykyisillä veroperusteilla. Yleisradioveron kumulatiivinen kertymä vuosina 2016—2018 vastaisi suunnilleen määrärahan kumulatiivista kertymää, kun ilman muutosta verokertymä olisi käytetyillä laskentaoletuksilla kumulatiivisesti noin 60 miljoonaa euroa määrärahaa suurempi. Aikavälin pituuden vuoksi arvioon liittyy tavallista suurempi epävarmuus.

Ehdotuksella ei olisi vaikutusta Yleisradio Oy:n rahoitusasemaan, koska verokertymällä ja määrärahan suuruudella ei ole välitöntä yhteyttä toisiinsa. Veron kertymäksi vuodelta 2016 arvioidaan 510 miljoonaa euroa.

Tarvetta veroperusteiden tarkistamiseen arvioitaisiin myöhemmin vaalikauden aikana uudestaan verokertymän kehityksen antaessa siihen aiheen.

3.2 Vaikutukset kotitalouksille

Yleisradioveroa maksavien lukumäärä alenisi ehdotuksen johdosta noin 300 000 henkilöllä, joista noin 120 000 olisi eläkeläisiä. Veron ulkopuolelle jäisivät muun muassa kaikki pelkkää takuueläkettä tai kansaneläkettä saavat. Muutos lisäisi näiden henkilöiden käytettävissä olevia tuloja 51—70 eurolla vuodessa.

Ehdotus merkitsee, että yleisradioveroa ei enää määrättäisi tulonsaajille, jotka eivät maksa lainkaan tuloveroa. Vuonna 2013 noin 186 000 henkilölle maksuunpantiin tuloverotuksen yhteydessä vain yleisradioveroa. Ehdotus samalla kompensoisi näille pienituloisille sitä, että he eivät muista tulonsaajista poiketen hyötyisi vuodelle 2016 ehdotetuista tuloverotuksen kevennyksistä.

Ehdotuksen vaikutus tulonjakoon Gini-kertoimella mitattuna on -0,01 prosenttiyksikköä, eli toimenpide kaventaa tuloeroja hieman.

4 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainministeriössä.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen sekä hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta. Esitys on tarkoitettu käsiteltäväksi niiden yhteydessä.

6 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi 1 päivänä tammikuuta 2016. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen keran vuodelta 2016 toimitettavassa verotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

yleisradioverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisradioverosta annetun lain (484/2012) 2 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1073/2013, seuraavasti:

2 §

Henkilön yleisradiovero

Jos 1 momentin mukaan laskettu vero on vähemmän kuin 70 euroa, sitä ei maksuunpanna.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2016 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 2015

Pääministeri

Juha Sipilä

Valtiovarainministeri Alexander Stubb

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

yleisradioverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisradioverosta annetun lain (484/2012) 2 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1073/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Henkilön yleisradiovero

Henkilön yleisradiovero

Jos 1 momentin mukaan laskettu vero on vähemmän kuin 51 euroa, sitä ei maksuunpanna.

Jos 1 momentin mukaan laskettu vero on vähemmän kuin 70 euroa, sitä ei maksuunpanna.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2016 toimitettavassa verotuksessa.
